

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

Андрій КОВАЛЕНКО

«29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма
**Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна
література)**

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною
комісією

факультету іноземної та слов'янської
філології

«30» серпня 2024 р.

Голова

Громова
Громова Н. В., кандидат педагогічних
наук, доцент

Суми 2024

Розробник:

Кириленко Надія Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Семенов О. М., докт. пед. наук, проф.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
Загальна кількість годин - 75		3-й	3-й
		Лекції	
		12 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		45 год.	71 год.
		Консультації:	
Вид контролю: залік			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Лекційний курс передбачає ознайомлення з найважливішими темами та проблемами, що формують уявлення про зміст та специфіку української літератури цього періоду й вимагають системного, узагальнюючого підходу. Система практичних занять разом з системою самостійної роботи дає змогу

самостійно опанувати новий матеріал, закріпити й деталізувати його, розширити й доповнити інформацію викладену в лекціях.

Курс має теоретичну та практичну спрямованість. Особлива увага приділяється вивченню творчого доробку І.Нечуя-Левицького, Панаса Мирного, Б.Грінченка, Олени Пчілки, М.Старицького, І.Франка, Марка Кропивницького, Я. Щоголева, І. Манжури, П. Грабовського та ін. Протягом усього курсу розкриваємо специфічні національні особливості, що полягають у постійному тісному зв'язку літератури з національно-визвольним, гуманістичним рухом, у якому вона міцніла й набувала сили.

Мета курсу – ознайомити студентів із надбаннями української літератури 2 половини ХІХ століття, коли вона досягла розвитку кращих традицій попередніх етапів та визрівання нових художніх якостей;

- показати загальні закономірності саморозвитку художніх систем в українській літературі, як і в інших, а також – специфічні національні особливості, що вирізняли її з-поміж інших літератур світу;
- розглянути на тлі загального поступу української художньої культури розвиток української прози, поезії та драматургії. Показати студентам, як самі історичні обставини зумовили небувалий приплив талантів, яскравих творчих постатей – Івана Франка, Панаса Мирного, Бориса Грінченка, Івана Нечуя-Левицького, Павла Грабовського та інших, подати неповторні творчі портрети письменників цієї доби;
- показати, як нові соціально-економічні обставини, розвиток визвольного руху створили більш сприятливі умови для розвитку суспільної думки, а також науки, мистецтва, літератури;
- на конкретних прикладах доказово довести студентам, як цензурні установи та урядові переслідування, що особливо посилилися в цей період, численні репресивні акції шовіністичних сил у царській Росії ускладнювали й гальмували, деформували й переривали процес розвитку української культури, виключаючи з літературного процесу ряд визначних для свого часу творів;
- донести до студентів думку, як принципово важливим було науково аргументоване ствердження факту існування самобутнього характеру українського письменства цього періоду;

української літератури;

- показати, як у період 70-90-х років ХІХ століття найважливішою і принципово новою ознакою української літератури було домінування в ній методу критичного реалізму, що позначилося на природі творення художнього образу та ідейному звучанні творів;
- поступово розкривати, як в умовах постійного розширення сфер духовної обсервації соціально-пізнавальні, морально-виховні й естетичні функції літератури реалізуються в залежності від індивідуальних особливостей письменників;

- показати в процесі аналізу художніх творів, як в українській літературі II пол. XIX ст. постають нові теми й нова проблематика, які відбивали суттєві зміни в суспільному й духовному житті народу;

- довести, що українська література протягом XIX ст., як влучно зауважив Іван Франко, «стала за формою, мовою і змістом літературою модерною, європейською».

Завдання курсу – подати процес розвитку української літератури 70-90-х років XIX століття у її співдії з традицією та новаторством; ознайомити другокурсників із найвидатнішими художніми здобутками цього періоду; сформувати вміння детального аналізу літературних творів та суджень про їх наукову, історичну, художню й естетичну цінність.

За підсумками вивчення курсу історії української літератури 70-90-х років XIX ст. студент повинен знати:

- основні тенденції розвитку української літератури цього періоду;
- зміст художніх творів, що передбачено програмою для обов'язкового прочитання;
- запропоновані напам'ять поезії (П.Грабовського - «До Н.К.С.», «Такої певної святої», «Трудівниця»; І.Франка - «Чого являєшся мені у сні?», «Червона калино, чого в лузі гнешся?», «Земле, моя всеплодюча мати», уривок із прологу до поеми «Мойсей»; Б.Грінченка - «Смутні картини», «Хлібороб», «Сорока»; М.Старицького - «Виклик», «Монологи про кохання»; І.Манжури - «Над Дніпром», «Дівчача думка о Покрові»; Я.Щоголева - «Гречкосій», «Хортиця»);
- основні літературознавчі розвідки про творчості письменників цього періоду.

За підсумками вивчення курсу студенти повинні вміти:

- аналізувати художні твори відповідно до вимог сучасного літературознавства.
- вміти визначати окремі складові художнього тексту, наприклад:
- проблематику прозового твору;
- основні мотиви лірики поета;
- характер конфлікту та його суть;
- композиційні особливості;
- складові елементи сюжету;
- функції пейзажу;
- засоби характеротворення образу;
- тропи у поетичному творі;
- емоційний темпоритм твору;
- дати характеристику строфічної будови вірша;
- фоніку вірша і т. д.
- Уміти власні думки підтверджувати думками, висловленими дослідниками літератури.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс тісно пов'язаний з курсом давньої української літератури, історії української літератури XIX століття (перші

десятиріччя XIX століття, 40-60-ті рр.); із курсом теорії літератури, літературної критики; з історією України.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології), практичні методи навчання (практичні, графічні та дослідні роботи).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Фольклор, історія та культура України, вступ до літературознавства. Давня українська література, українська література першої половини XIX століття.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність). ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність). ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність). ЗК 6. Здатність грамотно використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності; здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства зі збереженням національної культурної ідентичності. ЗК 7. Здатність до освіти протягом життя, що передбачає

	<p>здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку.</p> <p>ЗК 8. Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки; дотримуватися принципів толерантності, етики вчителя, академічної доброчесності; здатність до саморефлексії та самовдосконалення, на основі чого формувати ціннісні орієнтації молоді; здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, формувати soft-skills здобувачів освіти.</p>
<p>Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)</p>	<p>ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів у створенні зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.</p> <p>ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі в Новій українській школі.</p> <p>ПК 9. Проєктувальна компетентність як здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність:</p>

	<p>застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.</p> <p>ПК 14. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
Програмні результати навчання	
<p>Знання</p>	<p>ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях українського та зарубіжного мовознавства, літературознавства, психології, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРЗ 2. Знати й розуміти основні лінії шкільного курсу української мови та літератури, англійської мови.</p> <p>ПРЗ 5. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; володіти формами, методами і засобами навчання української мови та літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРЗ 9. Знати й розуміти сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРЗ 10. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних</p>

	<p>теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.</p>
Уміння	<p>ПРУ 1. Когнітивні та практичні уміння/навички знати, розуміти і демонструвати здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови в базовій школі в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРУ 3. Когнітивні та практичні уміння/навички здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії; навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.</p> <p>ПРУ 4. Когнітивні та практичні уміння/навички отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел.</p> <p>ПРУ 5. Когнітивні та практичні уміння/навички проектувати різні типи уроків, у т.ч. інтегровані, застосовувати конкретну технологію навчання української мови і літератури, англійської мови, здійснювати розробку річного, тематичного, поурочного планів; проектувати діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проектування цілісного навчально-виховного процесу.</p> <p>ПРУ 9. Когнітивні та практичні уміння/навички пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою, порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями.</p>
Комунікація	<p>ПРК 2. Готовність консультувати колег з особливостей в організації освітнього процесу, актуальних питань методики навчання української мови і літератури, англійської мови, донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації з дотриманням професійної етики.</p>

	ПРК 3. Здатність до ефективної комунікації в процесі навчання української мови і літератури, англійської мови, спілкування з професійних питань усно та письмово.
Автономія і відповідальність	ПРА 2. Спроможність керувати проєктами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі. ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії.

4.Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	(А) отримують студенти, які були активними на всіх заняттях, засвідчують високий рівень осмислення вивченого, виявляють вміння логічно, аргументовано аналізувати, узагальнювати, давати критичну оцінку художньому матеріалові, подають чіткі визначення термінів, виявляють творчі здібності в опрацюванні певних питань, чітко простежують історію літературного явища, вміють кваліфіковано вести дискусію. Відповіді не містять фактичних і мовленнєвих помилок.
82 – 89	(В) отримують студенти, які відповідали на всіх заняттях, добре володіють навчальним матеріалом, виявляють вміння аналізувати, узагальнювати, знають визначення термінів, більшість теоретичних положень підтверджують прикладами; є спроби виконати проблемні завдання; спостерігається вміння коментувати літературні явища; відповіді не містять фактичних помилок, наявні окремі мовленнєві огріхи.
74 – 81	(С) мають студенти, які відповідали на кожному занятті, уміють не лише відтворити зміст лекції, але й переказують самостійно опрацьований матеріал за кількома джерелами, відповідають на питання, знають визначення термінів, але відповіді не завжди конкретизовані прикладами, трапляються фактичні і мовленнєві помилки.
64 – 73	(Д) набирають ті студенти, які постійно працювали на заняттях, можуть відтворити матеріал лекції, при

	<p>відповідях користуються самостійно укладеним конспектом; намагаються подати визначення термінів, але не завжди можуть навести приклади; не готові виконувати проблемні завдання; відповіді містять фактичні і мовленнєві помилки. Студенти здійснюють мислительну діяльність під керівництвом керівника.</p>
60 – 63	<p>(E) отримують студенти, які відтворюють матеріал лекції, переказують самостійно опрацьований матеріал. Студенти відповідають на питання, але у відповідях не точно подані визначення термінів, відповіді не конкретизовані прикладами, застосовують набуті знання лише у стандартних ситуаціях, наявні спрощені висловлювання; розумові операції фрагментарні або елементарні.</p>
35-59	<p>(FX) – не зараховано (з правом перескладання) мають студенти, які відтворюють половину матеріалу лекції чи самостійно опрацьованого матеріалу. Відповіді характеризуються низьким рівнем усвідомлення, завчені напам'ять матеріали не можуть чітко пояснити, відсутні приклади; відповіді містять фактичні неточності і мовленнєві помилки.</p>
1 – 34	<p>(F) – не зараховано (без права перескладання) отримують ті студенти, які епізодично відтворюють теоретичний матеріал на рівні уривчастого переказування конспекту лекції, порушена послідовність відповідей, студенти не завжди розуміють суть питання, не можуть застосувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях, часто використовують недоречно чужі думки; відповіді містять грубі фактичні помилки.</p>

Розподіл балів

Поточний контроль													Разом	Загальна сума
РОЗДІЛ 1						РОЗДІЛ 2								
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	56	100
1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	1.	2.	2.	2.	2.		
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5		
Поточний контроль														
6	6	6			6				6	6	6	14	7 – к/р 37- с/р	
Контроль самостійної роботи														
2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3		

Т 1.1, Т 1.2 ... Т2.4 – теми розділів

За бажанням здобувача можуть ураховуватися результати навчання у **неформальній освіті** (відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А. С. Макаренка).

Розподіл балів за види робіт:

- участь у конференції (різних рівнів) – 3 бали,
- написання й опублікування статті – 7 балів,
- участь/призове місце у творчих конкурсах, олімпіадах тощо: обласних –8/10 балів; усеукраїнських – 12/14.
- участь/призове місце у всеукраїнському конкурсі наукових робіт – 15/18 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	Задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Засоби діагностики результатів навчання

Тести, проекти, реферати, есе, контрольна робота, виступи на конференціях, семінарах, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, усне опитування, консультації, доповіді на конференціях, семінарах, іспит.

5. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Літературна тенденція 70-90-х років ХІХ ст.: основні ідейно-стильові доміанти.

Тема 1. Вступ. Літературний рух 2 половини ХІХ століття в Україні, його специфіка.

Тема 2. Життєвий і творчий шлях І.С. Нечуя-Левицького.

Тема 3. Художньо-естетичні погляди та доробок Панаса Мирного.

Тема 4. Б. Грінченко – поет, прозаїк, лексикограф, етнограф.

Тема 5. Життєвий і творчий шлях Олени Пчілки.

Тема 6. Творчість Я.Щоголева та І.Манжури в контексті літератури 2 пол. XIX ст.

Тема 7. П. Грабовський – поет, перекладач, публіцист.

Тема 8. Література 19 ст. для дітей і про дітей.

Розділ 2. Драматургія і театр 70-90-х років XIX століття.

І. Франко як знакова постать української культури.

Тема 1. Загальна характеристика драматургії 70-90-х років XIX століття

Тема 2. М.Старицький – письменник, перекладач, культурний діяч, корифей українського театру. Роль у створенні професійного театру

Тема 3. Постать М. Кропивницького в літературно-мистецькому житті.

Тема 4. Життєвий і творчий шлях І.Карпенка-Карого.

Тема 5. Постать Івана Франка в духовному просторі України.

Іван Франко - поет.

Поеми Івана Франка, їх філософічність.

Проза І. Франка.

І. Франко – драматург.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Літературна тенденція 2 половини XIX ст.: основні ідейно-стильові домінанти.

1. Українська література другої половини XIX століття

Світовий мистецький процес 2 половини XIX століття. Зрушення в суспільно-політичному, економічному житті другої половини XIX ст. Історичні умови і розвиток культури у Західній Європі, поява кризових настроїв «кінця віку», явище декадансу тощо. Розвиток культури, філософсько-естетичної думки.

Активний розвиток ідеалістичної філософії (Ніцше, Бергсон, Шопенгауер).

Розвиток української культури (живопис, музика, театр) та літератури у другій половині XIX ст. Періодичні видання в Україні. Культурно-просвітницька діяльність «громад».

Основні здобутки української літератури II пол. XIX ст..

Провідні методи, жанри в літературі. Реалізм як провідний художній напрям в українській літературі 2 половини XIX ст. Різні стильові течії в ньому.

Літературні дискусії.

Прозаїки: О. Кониський, І. Нечуй-Левицький, Олена Пчілка, Панас Мирний, Б. Грінченко, М. Старицький, Н. Кобринська, І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, І. Франко та інші.

Поезія: І. Манжура, М. Старицький, Б. Грінченко, І. Франко.

Драматургія: М. Старицький, Панас Мирний, Олена Пчілка, Б. Грінченко, П. Куліш, І. Карпенко-Карий, Ю. Федькович, К. Устиянович.

2. Творчість І. Нечуя-Левицького.

Життєпис письменника, громадянська позиція.

Загальна характеристика творчості з позиції сучасної літературознавчої науки.

Жанрово-проблемний діапазон прози письменника.

Українське село – об'єкт письменницької І. Нечуя-Левицького:

- тема солдатчини, антикріпосницька спрямованість (повісті «Дві московки», «Микола Джеря», «Бурлачка», «Кайдашева сім'я»). Відображення рис національного менталітету. Засоби творення комічного.

- Повість І.Нечуя-Левицького "Микола Джеря": композиція, образи, новаторство автора.

- Кайдашева сім'я" І.Нечуя-Левицького: художня концепція твору, морально-етична проблематика.

Художнє розкриття теми інтелігенції, проблема русифікації у прозі (роман «Хмари», повісті «Причепи», «Над Чорним морем», «Старосвітські батюшки та матушки», «На гастролях у Микитянах»).

- Тема інтелігенції в творах І. Нечуя-Левицького. Тематично-художні особливості роману «Хмари». Засоби творення персонажів.

Тема України і національної зради у творчості І.Нечуя-Левицького.

Історичні події та герої в художній рецепції письменника (казка «Запорожці», драми «Маруся Богуславка», «В диму та полум'ї», історичний роман «Князь Єремія Вишневецький»).

- Образ Єремії як конкретної історичної особи та художнього персонажа.

Вивчення творчості у школі.

3. Панас Мирний. Художньо-естетичні погляди. Панас Мирний – творець соціально-психологічної прози.

Рання проза Панаса Мирного («Лихий попутав», «П'яниця», «Лихо давнє і сьогочаснє»). Тематика. Проблематика. Кріпацтво як зло, соціальна, моральна, психологічна категорія. Драматична доля героїв. Реалістичне змалювання життя дрібного чиновництва у творах «Лихий попутав», «П'яниця».

Особливості. Оповідна манера очевидця подій, авторське втручання у текст, вступні пейзажі, персоніфікація, засоби творення.

Повість Панаса Мирного «Лихі люди». Художня специфіка, образи «нових людей».

Романи Панаса Мирного «Хіба режуть воли, як ясла повні?», «Повія»: художня концепція творів, образи. Новаторство автора.

Соціально-психологічний роман у творчості Панаса Мирного. Історична основа роману. Символіка назви. Проблематика. Проблема деградації особистості.

Майстерність у змалюванні типових картин життя кріпацького села та пореформеної дійсності, соціального зла в романі «Хіба режуть воли, як ясла повні?».

Засоби індивідуалізації образів, деідеалізація селянства, майстерність психологічного аналізу в романах. Жіночі образи, ствердження народних поглядів на духовне здоров'я людини. 6. «Повія» як вершинний зразок

соціально-психологічної прози II половини XIX ст. Проблематика роману. Тема беззахисності і безправності жінки будь-якого стану і походження в минулому і сучасному. Галерея соціальних, політичних і моральних повій у романах.

4. Б. Грінченко – поет, прозаїк, лексикограф, етнограф. Життєвий шлях і художньо-естетичні погляди Бориса Грінченка.

Короткий огляд поетичної творчості. Інтимна лірика Б. Грінченка. Твори, присвячені дружині М. Загірній.

Б. Грінченко - майстер «малих» прозових жанрів.

Ідейно-художній аналіз повістей письменника.

Дилогія Б. Грінченка "Серед темної ночі", "Під тихими вербами».

Особливості авторського стилю прозаїка, ідейно-тематичне звучання творів.

Специфіка жанру. Композиція. Символіка назв творів.

Тематика, проблематика. Тема села і міста. Тема землі. Родинних цінностей.

Батьків і дітей. Освіти. Проблема грошей. Кохання, вірності і зради.

Проблема соціального дна.

Морально-етичні сентенції у творах.

Концепція «свого і чужого» простору у творах. Функції пейзажів, їх роль у розкритті характерів.

Оцінка дилогії П.А. Грабовським.

Загальна характеристика драматургії.

Б. Грінченко як лексикограф.

Етнографічна діяльність Б. Грінченка.

5. Життєвий і творчий шлях Олени Пчілки. Загальна характеристика творчості.

«Діти - се наш дорогий скарб, се наша надія, се - молода Україна» (твори для дітей і про дітей).

Твори з життя інтелігенції.

Поетика прози Олени Пчілки.

Драматургія Олени Пчілки.

6. Творчість Я. Щоголева та І. Манжури в контексті літератури 2 пол. XIX ст.

Я. Щоголев: поетичний доробок.

Художня самобутність митця, особливості поетики.

Короткі біографічні дані І. Манжури. Загальна характеристика творчості.

Аналіз поем «Трьомсин - богатир», «Іван Голик».

Поетика лірики І. Манжури.

7. Життєвий і творчий шлях П. Грабовського. Драматизм життєвої долі письменника. Мотиви лірики, їх зумовленість.

Поетична творчість П. Грабовського. Образ України в духовному світі й у поезії П. Грабовського.

Поетика творів П.Грабовського.
Цикл П.А. Грабовського "До Н.К.С".
Перекладацька діяльність П. Грабовського.
Публіцистика П. Грабовського.

8. Твори українських письменників 2 половини ХІХ століття про дітей і для дітей.

Місце творів українських письменників для дітей і про дітей в літературному процесі 70-90-х рр. ХІХ століття.

Оповідання І.Франка: психологічний аспект ("Оловець", "Малий Мирон", "Грицева шкільна наука"). Казки.

Цілісний аналіз творів для дітей і про дітей:

- а) Панаса Мирного ("Морозенко", „Пригода з Кобзарем");
- б) Б. Грінченка ("Сама, зовсім сама", "Грицько", "Сестриця Галя", "Дзвоник", "Олеся" та ін.);
- в) Олени Пчілки ("Збентежена вечеря", "Сосонка", "Півтора оселедця", "Малий музика Моцарт");

Гуманістична спрямованість творів для дітей і про дітей цього періоду.

Розділ 2.

Драматургія і театр 70-90-х років ХІХ століття.

І.Франко

1. Драматургія і театр. Загальна характеристика драматургії 70-90-х років ХІХ століття. Аматорський театральний рух на Україні. Утворення національного професійного театру в Західній Україні («Руська бесіда» - 1864 р.), на Східній Україні (1882 р.).

Історичні умови розвитку драматургії. Борис Грінченко, Олена Пчілка, О. Кониський як драматурги.

Маловідомі драматичні твори II половини ХІХ століття («Старі гнізда й молоді й птахи» В.Мови, «Дячиха» Д. Сулими тощо).

2. «Батько українського театру» - М.Старицький.

М. Старицький – письменник, перекладач, культурний діяч, корифей українського театру. Роль у створенні професійного театру. «Така його доля...» (короткі біографічні дані).

М. Старицький – поет: особливості поетики та художньої образності. Мотиви лірики поета. Любов до України. Звернення до сучасників, Мотив слов'янства. Анакреонтівські мотиви в інтимній ліриці. "Монологи про кохання", "Виклик" М.Старицького – гімн найвищому людському почуттю.

Проблемно-тематичний діапазон драм:

- соціально-психологічна драма «Не судилось»;
- тема інтелігенції (драма «Талан»).

«Далекі образи - близькі ідеї» (Історична драматургія М.Старицького як

феномен національного самоусвідомлення).

Традиції Т. Шевченка в історичній драматургії М. Старицького.

Реалістичне змалювання минулого у драмах. Проблематика історичних драм. Концепція особистості. («Богдан Хмельницький», «Маруся Богуславка», «Оборона Буші»).

Фольклорні мотиви в драмі «Ой не ходи, Грицю..» Художнє розкриття соціального конфлікту.

Жанрово-стильова своєрідність прози М.Старицького.

«Мала» проза М. Старицького. Психологізм та особливості характеротворення.

Жанрові дефініції новелістики М.Старицького.

Функції сюжету в системі літературного тексту. Особливості сюжетобудови новел і оповідань М.Старицького.

Пригодництво як одна з характерних ознак прози М.Старицького.

Творча еволюція М.Старицького: „на марші" від класичного до модерного.

3. Марко Кропивницький - український письменник, драматург, театральний режисер і актор. Життєпис драматурга. Внесок Марка Кропивницького в розвиток театального мистецтва.

М. Кропивницький – драматург. Актуальні проблеми доби у творах.

Психологічна драма. Морально-етична проблематика творів («Дай серцю волю, заведе в неволю», «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «Глитай, або ж Павук, «Дві сім'ї»). Ідейно-тематична основа драм. Галерея портретів «нових людей» у творах. Композиція і сюжет твору. Характер конфлікту. Система образів, засоби їх характеротворення.

Марко Кропивницький – майстер водевілю («По ревізії»). Засоби творення гумору.

Осоливості трагікомедій („Лихо не кожному лиху, іншому й талан“, „Чмир“, „На руїнах“, „Старі сучки й молоді парості“).

Елементи „нової драми“ („Де зерно, там і полова“, „Олеся“, „Замулені джерела“).

Поетика творів.

Цензурна та сценічна історія творів.

4. І. Карпенко-Карий.

Художньо-естетичні погляди письменника, захоплення театром.

Ранні твори письменника, їх художня специфіка.

І.Карпенко-Карий – самобутній майстер сатиричної комедії.

Комедії І. Карпенка-Карого «Хазяїн», «Мартин Боруля»: особливості характеротворення. До природи жанру твору. Характер конфлікту. Система образів. Поетика твору. Сучасне прочитання творів.

Трагедія «Сава Чалий». Природа жанру твору.

Осуд національної зради у творчості І.Карпенка-Карого і М.Костомарова.

Роздвоєність особистості Сави Чалого. Чи можна зрозуміти й виправдати Саву?

Специфіка художнього осмислення образу Гната Голого. Засоби характеротворення.

Народна пісня як джерело трагедії І.Карпенка-Карого "Сава Чалий".

Значення драматургії І.Карпенка-Карого для подальшого розвитку українського театру.

5. Постать Івана Франка в духовному просторі України.

Художньо-естетичні погляди письменника, універсальність творчого обдарування. Причини внутрішнього драматизму. Європеїзм письменника.

Мотиви лірики І. Франка. Ліричні рефлексії. Концепція служіння поету своєму народові.

- ранні «романтичні» вірші (збі. «Баляди і розкази» (1876) та перевиданій наприкінці життя «Із літ моєї молодости»(1914);

поезія, що відбиває Франкові зацікавлення науковим чи ідеальним реалізмом та соціалізмом («З вершин і низин» (1887, 1893).

Мотиви інтимної лірики в збірці «Зів'яле листя» (1896, 1911);

- "Чого являєшся мені у сні?" І.Франка - шедевр інтимної лірики.

- зріла поезія Франка як «сором'язливого модерніста» (за означенням С. Сімонєка) («Мій Ізмарагд» (1898), «Із днів журби» (1900), «Semper tūo» (1906).

Жанрова система лірики. І. Франко – поет-експериментатор.

Дев'ять поетичних збірок – дев'ять граней таланту поета.

Особливості поезики.

Поетарій Івана Франка.

Жанрово-тематичний діапазон поем. Оригінальність І. Франка у жанрі поеми.

Філософські поеми І. Франка («Похорон» (1897), «Іван Вишенський» (1898), «Мойсей» (1905), «Страшний суд» (1906), «Терен у нозі» (1907; 1913—1914)). Поема «Мойсей» – вершина майстерності поета.

Історичні поеми («Іван Вишенський», «На Святогорській горі», «Смерть Каїна»). Філософічний підтекст творів.

Проза І. Франка.

Видавнича діяльність І. Франка. Проза Івана Франка – складний і багатий ідейно-художній комплекс. 3 періоди розвитку прози.

Тематичне та жанрове розмаїття прози.

"Мала" проза І.Франка.

Тематичне розмаїття "малої" прози І.Франка.

Творча майстерність митця в "Галицьких образках" як майстерних творах письменника про село ("Добрий заробок", "Вугляр", "Ліси і пасовиська", "Моя стріча з Олексою"). У якій формі написано кожен із творів? У чому трагізм становища героїв оповідань? Простежити майстерне поєднання в творах гумористичного з трагічним тощо.

Своєрідність композиції оповідання "Свинська конституція".

Загальна характеристика оповідань з життя робітників ("Задля празника", "Навернений грішник", "На роботі", "Ріпник") та детальний аналіз одного з них на вибір.

Поетика "малої" прози І.Франка.

Інтелігенція і народ у прозових творах І.Франка. Погляд письменника на шляхи розвитку національної культури.

Психологізм як головна ознака Франкової прози.

Міфологічна природа повісті Івана Франка «Захар Беркут».

Міфологічний центр як системно утворювальний фактор для змістової структури твору.

Ідейно-тематичний задум письменника та його художня реалізація.

Символіка легенди про богиню смерті Морану, її місце у формуванні змісту твору.

Образи повісті через призму легенди.

Ідея "життєтворного" впливу на навколишній світ та її реалізація в образі Захара Беркута.

Традиції народної демонологічної образності у змалюванні татаро-монголів.

Загальне міфологічне тло як основа підпорядкування реального світу фантастичному.

Соціально-психологічний роман «Перехресні стежки» – одне з вагомих художніх досягнень І. Франка в царині великої прози.

З творчої історії роману, питання жанру твору «Перехресні стежки».

Композиція твору.

Символізм назви.

Проблематика. Народницька ідея. Тема інтелігенції.

Сюжетні лінії (любові і боротьби).

Багатоконфліктність: конфлікти зовнішні і внутрішні, їх характер.

Система творення образів.

Образ Євгенія Рафаловича:

Образ Регіни Стальської.

І. Франко – драматург. «Мої п'єси – то мій смуток...» (І.Франко)

Конфлікти, характери, сценічна історія драматичних творів І.Франка.

Тематичне багатство драматургії митця (історична, психологічна, філософська, соціальна, неоромантично-фантазмагорична).

Психологічна драма «Украдене щастя». Історія написання драми. Фольклорна основа твору.

Конфлікт, його характер і способи вираження.

Трагізм образів Анни, Миколи, Михайла.

Реалізм драми. Поетика твору. Символізм назви.

Художній аналіз драми «Безталанна».

Поетика драматичних творів І Франка.

Сценічна історія драм.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	Пр	Конс	Ср		лек	Пр.	конс	Ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Літературна тенденція 2 половини ХІХ ст.: основні ідейно-стильові доміанти										
Тема 1.1. Вступ Літературний рух 2 половини ХІХ століття в Україні, його специфіка. 3. Провідні методи, жанри в літературі.		2			4		2			5
Тема 1.2. Творчість І. Нечуя-Левицького.		2	2		4					5
Тема 1.3. Панас Мирний – творець соціально-психологічної прози.		2	2		4					5
Тема 1.4. Б. Грінченко – поет, прозаїк, лексикограф, етнограф.		2	2		4					5
Тема 1.5. Життєвий і творчий шлях Олени Пчілки.					3			2		5
Тема 1.6. Творчість Я.Щоголева та					3					5

І.Манжури в контексті літератури 2 пол. XIX ст.									
Тема 1.7. П. Грабовський – поет, публіцист, перекладач			2		2				5
Тема 1.8. Література 2 половини 19 століття для дітей і про дітей					4				5
Разом за розділ 1		6	8		31		2	2	40
Розділ 2. Драматургія і театр. Іван Франко									
Тема 2.1.Розвиток драматургії і театру		2			3				6
Тема 2.2.М. Старицький			2		3				6
Тема 2.3. Марко Кропивницький			2		3				6
Тема 2.4. І. Карпенко-Карий		2	2		4				6
Тема 2.5. І. Франко		2	4		4			2	7
Разом за розділ 2		6	10		20		2	2	31
Усього годин		12	18		45		2	2	71

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	І. Нечуй-Левицький	2	
2	Панас Мирний – творець соціально-психологічної прози.	2	
3	Павло Грабовський	2	
4	Б. Грінченко – поет, прозаїк, лексикограф, етнограф.	2	
5	Марко Кропивницький	2	

6	М.Старицький – письменник, перекладач, культурний діяч, корифей українського театру.	2	
7	І. Карпенко-Карий	2	
8	Постать Івана Франка в духовному просторі України. Лірика. Поемарій.	2	2
9	Художньо-тематичне розмаїття прози.	2	
Усього		18	2

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Галета О. *Нова словесність: українська література в антропологічній перспективі*. Вид-во Українського католицького університету, 2023. 248 с.
2. Генералюк Леся. *Претексти інтермедіальності: вербально-візуальний формат*. Київ: Інтерсервіс, 2024. 556 с.
3. Горбань А. В. *Теорія літератури*: навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2020. 233 с.
4. Жулинський М. *Історія української літератури XIX століття*. К. : Либідь, 2015. 712 с.
5. Забужко О. *Філософія української ідеї та європейський контекст. Франківський період*. Вид. 5. К. : Факт – Комора, 2020.
6. Ковалевська О. *Таємниці козацьких портретів*. К. : Кліо, 2019. 288 с.
7. Ковалів Ю. *Історія української літератури кінець XIX – поч. XXI ст.* Том 7. Випробування репресіями і війною. К. : «Академія». 2020. 528 с.
8. Ковалів Ю. *Історія української літератури кінець XIX — поч. XXI ст.* Том 8. Еміграційні колізії письменства. К. : “Академія”. 2021, 592с.
9. Ковалів Ю. *Історія української літератури кінець XIX – поч. XXI ст.* Том 6. На розламах міжвоєнного двадцятиліття. К. : «Академія». 2019. 528 с.
10. Лягущенко А. *Український театр. Видатні діячі та менеджмент*. Київ :Мистецтво, 2021. 496 с.
11. *Модернізм в українській літературі XX — початку XXI століття: пам’ять, коди, практики: монографія / відп. ред. Тарас Пастух*. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2023. 758 с. <https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/books/book/?newsid=1239>.
12. Моклиця М. *Леся Українка: деконструкція прочитань: монографія*. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2022. 432 с.
13. *На шляху національно-історичного самоусвідомлення: нова українська література/ Інститут літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України: О.Камінчук, М.Жулинський, М.Бондар та ін. / Заг. Редакція М.Бондаря, упоряд. та відповідал. за випуск Н.Левчик*. Київ: Фоліант, 2023. 536 с.

14. Михед О., Михед П. Зрозуміти українську літературу. Л. : Вид-в Старого Лева, 2024. 384 с.

15. Пахаренко В. *Секрети мистецтва слова*. Київ : ВД «Освіта», 2023. 408 с.

16. Семків Р. Пригоди української літератури : від романтизму до постмодернізму. К. : Темпора, 2023. 688 с.

17. Сиваченко М. Текстологічні сюжети української літературної класики / упор. Г. Бурлаки і Б. Цимбала; передм. Г. Бурлаки. Київ: Наук. думка, 2021. 614 с.

18. Сумщина. Велика спадщина. Проза (до ХХ ст.) / авт-упоряд.: Ю.В. П'ятаченко, О.В. Вертіль; авт. вс. ст. Ю.В. П'ятаченко. Суми: ПФ "Видавництво "Університетська книга"", 2020. 384 с.

19. Ткаченко В. І. *Історія української літератури другої половини ХІХ – початку ХХ століття* : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Твори», 2021. 168 с.

<https://library.vspu.net/items/2186db52-8f31-4017-a3a7-39491255029b>

Додаткові:

1. Антологія творів письменників Сумської області (у 3-х томах): Сумщина. Велика спадщина. Поезія / уклад. та авт. текстів Ю. П'ятаченко, О. Вертіль; авт. вс ст. О. Вертіль. Суми: ПФ "Видавництво "Університетська книга"", 2019. 384 с.

2. Волинець В. О. Цифрове збереження української культурної спадщини під час війни. Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конференції., м. Київ, 20-21 квітня 2022 р. Київ : ВЦ КНУКіМ, 2022. Ч. 2. С. 17–20.

3. Єсипенко Д. Повість Б. Грінченка: історія текстів і текст в історії. – К. : Наук. думка, 2015. – 160 с.

4. Жулинський М. «Вірю я в правду свого ідеалу...». Острогор : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 60 с.

5. Іваницька С. Поколіннява пам'ять як біографічний концепт: Марко Кропивницький у публіцистичних текстах Сергія Єфремова // Українська біографістика. 2020. Вип. 19. С. 70-85.

6. Історія української літератури ХІХ ст. (70-90-і роки): У 2 кн. - Кн. 1 / за ред. О. Д. Гнідан, К., 2003. С. 216-219.

7. Історія української літератури. Т. 7. Кн. 1. К.: Наукова Думка, 2021. 752 с.

8. Історія української літератури. Т. 9. Кн. 1. К.: Наукова Думка, 2023. 768 с.

9. Кобижча Н. Культурницька діяльність Бориса Грінченка: світоглядний аспект. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 2014 с.

10. Коляда І.А. Ткаченко В.В. Терещенко О.М. «Вічний бурлака нашої літератури». Іван Нечуй-Левицький. Життєпис. Національно-культурний вимір: монографія. Х.: Ранок, 2019. 448 с.
11. Колесник А. Єврейська тематика в художній прозі Івана Франка: реалістичні та натуралістичні аспекти. Siedlce: IKRiBL, 2022. 212 с.
12. Легкий М. Проза Івана Франка: поетика, естетика, рецепція в критиці. Львів :Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021. 608 с..
13. Леся Українка на театральній сцені. 1899-2020. Бібліографічний довідник. Київ : Мистецтво, 2021. 144 с.
14. Олександр Олесь. Щоденник. Рік 1917 та інші поезії: вибрані твори 1917–1919 рр./ упоряд.: Ю. П'ятаченко, О. Малиш, О. Ткачов; літ. ред. Ю. П'ятаченко. Суми: Триторія, 2018. 156 с.
15. Пахаренко В. Секрети мистецтва слова. Київ: ВД «Освіта», 2023. 408 с.
16. Семергей Н. В. Українське національно-культурне відродження другої половини ХІХ - першої третини ХХ століття: дискурс новітньої історіографії : монографія; відп. за вип. Н. О. Савельєва. Полтава : АСМІ, 2020. 438 с.
17. Терещенко Ю. Довге ХІХ століття. Спротив асиміляції. К. : Темпора, 2022. 840 с.
18. Твоїми говоритиму устами...»: Іван Франко в контексті свого часу/ авт.-упор. М. Гнатюк. Київ: Парламентське вид-во, 2021. 600 с.
19. Ткаченко Л. Теологія знання. Художньо-інтерпретаційні моделі в українській прозі ХІХ – поч. ХХІ ст. : монографія. Київ : Вид-во «Книга», 2015. 280 с.
20. Яременко В. Наукова і епістолярна спадщина Б. Грінченка. Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2021. 383 с.
21. Українська еліта у другій половині ХІХ – на початку ХХІ століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми / від. ред. Ігор Соляр, упоряд. Олег Муравський, Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.
22. Ушкалов Л. Що таке українська література. В-во: Сарий Лев. 2023. 454 с.
23. Цуркан І. Лірика Олександра Олесь: поетика символізму: монографія; відп. ред. Р. Радишевський. К.: Талком, 2019. 400 с. (Серія «Студії з україністики»). Випуск ХХVІІ.
24. Ясь О. Ідея академії в українській науковій і громадській думці кінця ХІХ – початку ХХ ст.: тексти та контексти. *Український історичний журнал*. 2018. № 6. С. 4–32.

**Наукові та навчально-методичні праці викладача курсу –
Кириленко Н.І. :**

1. Кириленко Н. Еволюційний характер народного гумору як національного коду українців. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство)* : збірник наукових праць / за ред. Оксани Філатової. № 1 (17), квітень 2016. С. 120-124.

2. Кириленко Н.І., Корнієнко А.О. Формування читацької компетентності старшокласників: творчо-критичний підхід. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал* / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. Є. Антонова та ін.]. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2022. С. 22 – 32.

<https://pedscience.sspu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/11/%D0%BA%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

3. Кириленко Н. Поезія Сумщини 2 половини ХІХ століття: домінантні мотиви. Сумщина в історико-філологічному вимірі: монографія / авт. кол.: В. Владимірова, В. Герман, Н. Кириленко, О. Кумеда, С. П'ятаченко, О. Рудь, З. Савченко, М. Ячменик; за заг ред. Н. Кириленко. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2021. 268 с. С. 49 -103.

URL : <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/11620>

4. Олесь О. : монографія /за ред. О. Ткаченко. Суми, 2012.

5. Кириленко Н., Пятаченко С. Фольклор і література: художня рецепція етнокультурних кодів. Суми, 2019. 120 с.

6. Кириленко Н. Фольклорні мотиви у творчості О. Олесья. *Науковий вісник ДНУ. Дніпропетровськ*, 2005.

7. Німенко Н., Кириленко Н. *Барокові риси в українських літописах ХVІІІ століття*. Суми : ФОП Цьома С.П, 2021. 110 с.

<https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/777de20c-50ab-4948-9b10-72cda6be46f4/content>

8. M. Yachmenyk; I. Kharchenko; O. Semenog; N. Kyrylenko; M. Ostroha; S. Bohoslavskyi; O. Semenikhina. The Formation of Infomedia Literacy. 2023 46th MIPRO ICT and Electronics Convention (MIPRO)

<https://ieeexplore.ieee.org/document/10159736>

Інтернет-джерела:

Електронний ресурс:

1. Гнатюк М. Іван Франко і проблеми теорії літератури. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk764600.pdf>

2. Куценко Л. «Такої певної, святої»: історія створення вірша Павла Грабовського. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2006. № 14. С. 38-39.

Режим доступу : <https://esu.com.ua/article-55784>. Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

3. Левченко Г. Модерністичне «розхитування світу» в романі Івана Франка «Перехресні стежки». URL : http://library.zu.edu.ua/vz/15/Vg_2006_15_11.pdf

4. Макаров А. Підсвідомість і мистецтво. Нариси з психології творчості. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Makarov_Anatolii/Piat_etiudiv_Pidsvidomist_i_myst_etstvo_narysy_z_psykholohii_tvorchosti.pdf?

5. Павличко С. Теорія літератури. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Pavlychko_Solomiia/Teoriia_literatury/

6. Сивкова І. Психологізм роману Івана Франка «Перехресні стежки». URL : <http://eprints.cd.u.edu.ua/949/1/108-33-41.pdf>

7. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Antolohiia/Slovo_Znak_Dyskurs_Antolohiia_svitovo_i_literaturno-krytychnoi_dumky_KhKh_st/

Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>

Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського

www.dnpb.gov.ua/

Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>

<http://litera-ua.livejournal.com/>

<http://ukrknyga.at.ua/load>

<http://litopys.org.ua/>

<http://www.chtyvo.org.ua/>

<http://etno.us.org.ua/>

<http://psylib.kiev.ua/>

<http://journal.knigka.info/>

<http://chytanka.com.ua/> читанка

<http://diasporiana.org.ua/> українська діаспора

<http://www.nbuv.gov.ua/portal/> наукова періодика України.

<http://allmediabooks.com/> аудіокниги

<http://www.day.kiev.ua/>

газета«День»

<http://www.slovoichas.in.ua/>

«Слово і час»

<https://www.academia.edu/1907808> Панорама Олесезнавчих праць

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
технічні засоби навчання, друковані та інтернет-джерела інформації.**